

26.3.2025
362/10.02.00/2024

Asia: Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava 2050, ohjausryhmän 1. kokous

Aika: 19.3.2025 klo 9.30–11.58, Sokos Hotelli Vaakuna, Rovaniemi ja etäyhteys

Työjärjestys:

1. Kokouksen avaus

Lapin maakuntahallituksen puheenjohtaja Olli Rainio avasi kokouksen klo 9.30.

2. Ohjausryhmän järjestäytyminen

Sovittiin, että ohjausryhmän puheenjohtajana toimii Lapin liitosta Olli Rainio ja sihteerinä Lapin liitosta Kaisa Kinnunen. Ohjausryhmän varapuheenjohtajaksi esitettiin Lapin yrittäjien jäsentä Raimo Pohjasta. Varapuheenjohtajaksi valittiin Lapin yrittäjistä Raimo Pohjanen.

3. Läsnä olevien toteaminen, Paula Qvick

Todettiin kokouksen läsnäolijat ja kokoukseen kutsutut tahot

4. Työjärjestyksen hyväksyminen

Hyväksyttiin työjärjestys

5. Ohjausryhmän rooli ja työskentelyperiaate, Juha Piisilä

Juha Piisilä esitteli ohjausryhmän roolin ja työskentelyperiaatteet. Ohjausryhmässä asiantuntijoita eri aloilta ja kaavatyötä ohjaava elin. Varsinaiset päätökset vaihe maakuntakaavasta tekevät Lapin liiton hallitus ja valtuusto. Kokouksia pidetään tarvittaessa, pyritään sopimaan edellisessä kokouksessa. Kutsu 2 viikkoa ennen ja aineisto viikkoa ennen.

Sovittiin, että ohjausryhmän kokouksessa voivat olla läsnä sekä varsinainen, että varajäsen. Sovittiin, että varsinaisen jäsenen ollessa paikalla, varajäsenellä on läsnäolo-oikeus, mutta ei puheoikeutta. Kokousaineistot lähetetään molemmille. Mikäli varsinainen jäsen ei pääse osallistumaan kokoukseen, ilmoittaa hän varajäsenelle.

6. Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavan esittely, Paula Qvick, kommentaattorina evl. Petri Sipilä, Jääkäriprikaati

Paula Qvick esitteli Lapin turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaavaa 2050. Liitteenä esitys. Vaihemaakuntakaava on kuulutettu vireille 24.1.2025 ja samalla asetettu osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtäville ja lähetetty lausunnoille 24.1-24.2.2025. Juha Piisillä esitteli Lapin ampumarata selvityksen ja kehittämissuunnitelman tilannekatsauksen.

Keskustelu:

- Tunturi-Lapin kehitys ry: Tromssan ratayhteys hyvä huomioida maakuntakaavassa vuodelle 2050.
- MTK ry: Miksi laajoja M-alueita muutetaan?
 - o Lapin liitto: Maakuntakaavoissa on erilaisia merkintöjä koskien M-alueita, joilla on haettu turvata metsätalous. Yksityiskohtaisemmalla suunnittelulla voidaan joka tapauksessa suunnitella näitä alueita, joten nyt pohditaan M-alueiden osoittamisen tarpeellisuutta maakuntakaavalla.
- Lapin ELY-keskus, Y-vastuualue: Vaihemaakuntakaavassa otettu paljon eri teemoja mukaan, onko tarkoituksenmukaista ottaa ne kaikki tässä vaiheessa mukaan suunnitteluun?
 - o Lapin liitto: Haaste on tunnistettu, ja tarvittaessa joidenkin OAS:ssa esitettyjen teemojen käsittelemistä vaihemaakuntakaavassa voidaan vielä harkita. Haasteena on myös Natura-arviointien laatimisen resurssit ja niiden kesto.
- Meri-Lapin kehittämiskeskus ry: Syntykö rakentamiselle rajoitteita esimerkiksi rautateiden, tuulivoima-alueiden ei-alueiden ja vähittäiskaupan suuryksiköiden osalta kuntakaavoitukseen.
 - o Rautateiden osalta kuntien tulee varautua kaavoituksella mahdollisiin rautateitä koskeviin eurooppalaisen raideleveyden edellyttämään kaksoisraidevaraukseen, tai muihin kehittämisvarauksiin joka voi johtaa rakentamisrajoituksiin radanvarren kunnille. Tuulivoima-alueiden ei-alueanalyysissä on otettu kantaa ainoastaan tuulivoiman soveltuvuuteen alueelle, mutta ei estä muiden hankkeiden/toimintojen sijoittamista alueelle. Vähittäiskaupan osalta maakuntakaavan rooli tulee pienenemään alueidenkäyttölain muutoksen yhteydessä. Kauppaa ei käsitellä tässä vaihemaakuntakaavassa.

Keskustelu koskien puolustusvoimien näkökulmia Lapin turvallisuus ja liikennevaihemaakuntakaavaan 2050. Kommentaattorina evl. Petri Sipilä, Jääkäriprikaati

- Tunturi-Lapin kehitys ry: Onko Tunturiradan rakentaminen puolustusvoimissa kuinka korkealla prioriteettilistalla väylien osalta?

- Jääkäriprikaati: Ensimmäisenä on Haaparanta–Tornio–Rovaniemi raideyhteyden rakentaminen eurooppalaiselle raideleveydelle. Sen jälkeen Tunturiradan rakentaminen nähdään hyvänä vaihtoehtona. Rautatielinjausten osalta on keskusteltu myös Rovaniemi–Kemijärvi-välistä, jolle ei nähdä puolustuksellisesta näkökulmasta suurta tarvetta, eri asia on kaivostoiminnan tarpeet.
- Meri-Lapin kehittämiskeskus ry: Mikä on lentoasemaverkoston rooli puolustuksen näkökulmasta? Onko kaikki lentoasemat yhtä tärkeitä? Entä maantieverkoston rooli?
 - Jääkäriprikaati: Puolustusvoimien näkökulmasta lentokenttiä on riittävästi Lapissa. Varalaskupaikkoja tarvittaisiin Rovaniemen kohdalle valtatielle 4 sekä valtatielle 21, jota voitaisiin käyttää myös marssilepoalueena. Valtatielle 21 varalaskupaikan sijainti olisi Kolarin kunnassa paras puolustusvoimien näkökulmasta. Myös Sodankylän lentokentän kehittäminen 500 metriä pitemmäksi olisi tärkeää, jotta kentälle voisi laskeutua isommalla Airbus-matkustajakoneella. Tieverkoston osalta kaikki valtatie 4 länsipuoliset alueet ovat puolustusvoimille tärkeitä.
- Lapin liitto: Tunturirata on noussut puolustuksen ja huoltovarmuuden osalta esiin, kuten Kutturantien rakentaminen. Onko Kuttura–Repojoki-välisen tieyhteyden rakentaminen puolustusvoimille kuinka tärkeää?
 - Jääkäriprikaati: Kuttura–Repojoki-välinen tieyhteys on kriittisen tärkeä Ivalon alueen puolustamisen ja huoltovarmuuden näkökulmasta. Inari-Ivalo-välinen tieyhteys on kriisitilanteessa haasteellinen sijainniltaan ja geometrialtaan ja tästä syystä huonosti käytettävissä, jolloin Kutturantietä tarvitaan Pokantien saavuttamiseksi.
- Saamelaiskäräjät: Kutturantien osalta poronhoitajat suhtautuvat erittäin kriittisesti tieyhteyden rakentamiseen.
- Itä-Lapin kuntayhtymä: Vaihemaakuntakaavassa tulee huomioida väylien kaksoiskäyttö, ja muistetaan valmistelussa, että ratkaisuja tehdään myös siviiliyhteiskunta huomioiden. Myös Itä-Lapissa on liikenteen ja saavutettavuuden kehittämistarpeita esimerkiksi matkailun näkökulmasta, jotka tulee huomioida, eikä jättää maakuntakaavan ulkopuolelle.
- Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymä: Pohjoisessa ei ole paljoa valtateitä, mutta kehitettäviä teitä sitäkin enemmän. Tulee priorisoida, minkä väylien kehittämisestä on eniten hyötyä sekä elinkeinoelämälle, turvallisuudelle ja kansainvälisille yhteyksille. Kuka päättää Kuttura–Repojoki-tieyhteydestä?
 - Lapin liitto: vaihemaakuntakaavan osalta Lapin liiton maakuntavaltuusto, josta on mahdollisuus valittaa vielä hallinto-oikeuteen.
- Rovaniemen seutukunta: Rovaniemen lentokentälle on ajoittain haasteita päästä laskeutumaan, joten onko mahdollista käyttää näissä tilanteissa Kemi-Tornion lentokenttää hyödyksi? Poikittaisen kiitotien rakentaminen Rovaniemelle voisi olla myös yksi ratkaisu.

- Meri-Lapin kehittämiskeskus ry: Kemi-Tornion lentokenttä on usein kiinni, joten kentälle laskeutuminen Rovaniemen sijasta on haastavaa. Etälennonjohto on keskittynyt isoimmille kentille. Kittilän lentokenttä voisi olla näissä tilanteissa myös hyvä vaihtoehto, jos kenttä on auki.

7. Saatu palaute osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, Juha Piisilä

Juha Piisilä esitteli saadun palautteen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Lausuntoja saatiin 23 kpl ja mielipiteitä 6 kpl. Lisäksi kansainvälisen kuulemisen kautta yhteensä 11 kpl mielipiteitä. Suurempia muutoksia alustavan tarkastelun perusteella osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ei tarvitse tehdä palautteen perusteella. Liitteenä esitykset.

Ohjausryhmätahojen puheenvuorot

Ohjausryhmän jäsenillä oli mahdollisuus esittää alustavia tavoitteita vaihemaakuntakaavan laadinnalle.

- Lapin ELY-keskus, Y-vastuualue: Valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita (VAT) olisi syytä päivittää osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Päivittäviä kokonaisuuksia ovat esimerkiksi tavoitteet koskien kestävästä alueidenkäytöstä ja ennalta ehkäistä merkittäviä terveys- ja ympäristöhaittoja. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan on hyvä lisätä, että VAT:in mukaan suuronnettomuusvaaraa aiheuttavat laitokset, kemikaaliratapihat ja vaarallisten aineiden kuljetusten järjestelyratapihat sijoitetaan riittävän etäälle asuinalueista, yleisten toimintojen alueista ja luonnon kannalta herkistä alueista. Lisäksi on hyvä huomioida valtakunnallisen energiahuollon tavoitteet ja avata niitä, sekä metsätalouden ja saamelaiskulttuuria koskevia tavoitteita. Lisäksi on hyvä pohtia, mitä asiat ovat maakunnallisia ja mitkä seudullisia vaihemaakunnan osalta. On syytä pohtia myös esimerkiksi kaavaselostuksessa YVA-menettelyn vaativat toimenpiteet. Suomen ympäristökeskus on hyvä lisätä osalliseksi.
- Meri-Lapin kehittämiskeskus ry: Yhtä aikaa vireillä neljä vaihemaakuntakaavaa, joten millaisilla resursseilla turvallisuus- ja liikennevaihemaakuntakaava saataisiin valtuuston hyväksyttäväksi vuonna 2027?
 - Lapin liitto: Tarvittaisiin yksi henkilötyövuosi lisää ja ostopalveluihin rahaa lisää jo vuodelle 2025.
- Jääkäriprikaati: Tarvittaisiin lisätietoa poronhoidolle koituvasta haitasta esimerkiksi teiden rakentamisen osalta. Tarvittaisiin konkreettisia tietoja haitasta ja sen laadusta, eikä vaan

tietoa, että haittaa poronhoitoa. Puolustusvoimat eivät rakenna Suomessa teitä vaan ELY-keskus, jos ei ole kyseessä poikkeusolot.

8. Seuraava kokous

Sovittiin, että seuraava kokous järjestetään 26.9. klo 9.30, Rovaniemellä (ei etäyhteyttä).

9. Muut asiat

Ei muita asioita.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti kokoukseen osallistuneita ja päätti kokouksen 11.58.

LAPIN LIITTO

Olli Rainio
puheenjohtaja

Kaisa Kinnunen
sihteeri

JAKELU

Taho	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Lapin liitto	Olli Rainio (puheenjohtaja)	Mikko Pyhäjärvi
Lapin liitto	Riitta Savukoski	Juhani Juuruspolvi
Lapin liitto	Maria-Riitta Mällinen, saapui 10.03	Pekka Tiitinen
Itä-Lapin kuntayhtymä	Sonja Aatsinki, Antti Mulari	Anita Ruokamo, saapui 10.00
Meri-Lapin kehittämiskeskus	Sari Moisanen	Mika Simoska
Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymä	Reija Viinanen	Arto Pohjanrinne
Rovaniemen seutukunta	Heikki Luiro	Anitta Jaakola
Torniolaakson seutukunta	Jarmo Jaako	Esa Kassinen, saapui 9.48
Tunturi-Lapin kehitys	Veli-Matti Hettula	Kaisa Kylä-Kaila, poistui 11.16
Lapin Ely-keskus (elinkeinot)	Marja Perälä	Hannu Linjakumpu
Lapin Ely-keskus (liikenne)	Jaakko Ylinampa	Juha Tapio
Lapin Ely-keskus (ympäristö)	Leena Ruokanen	Timo Jokelainen
Lapin kauppakamari	Liisa Ansala	Hanna Baas
Lapin yrittäjät	Raimo Pohjanen	Ella-Noora Kauppinen
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom	Marko Mäenpää, saapui 10.35	
Metsähallitus	Tanja Hämäläinen	Olli Lipponen
MTK ry	Aino Kurtti	Kaija Kinnunen
Paliskuntain yhdistys	Sanna Hast	Vilma Sanaksenaho
3. logistiikka rykmentti	Janne Reijonen	Petri Lindfors
Saamelaiskäräjät	Sarita Kämäräinen	Leo Aikio
Suomen luonnonsuojeluliiton Lapin piiri	Pekka Nyman	Sisli Piisilä
Suomen metsäkeskus	Ulla Huusko	Ilmoitetaan myöhemmin
Väylävirasto	Seppo Serola	Anna Saarle

JÄÄKÄRIPRIKAATI

Petri Sipilä

LAPIN LIITTO

Hannu Takkula, Paula Qvick, Tiina Elo, Kaisa Kinnunen, Minttu Peuraniemi, Juha Piisilä

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö

Petteri Katajisto